

«انذار» تنها هدف رسالت

قرآن کریم نسبت به جامعه بشری بشیر است و نذیر و در آیاتی چند این دو عنوان با هم آمده، لیکن در برخی آیات، خداوند هدف نزول را تنها انذار خوانده است...

قرآن کریم نسبت به جامعه بشری بشیر است و نذیر و در آیاتی چند این دو عنوان با هم آمده، لیکن در برخی آیات، خداوند هدف نزول را تنها انذار خوانده است؛ تنزیل العزیز الرحیم* لتنذر قوماً ما أنذرءاباؤهم فهم غافلون. (1) این نشانگر نقش اساسی انذار در هدایت انسانهاست. در آیاتی که خداوند سمت‌های رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم را بیان می‌فرماید، او را در کنار اوصاف دیگر، جامع دو صفت «مبشّر»؛ 171#& و «مندر»؛ 171#& می‌نامد؛ اِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا* و داعياً إِلَيَّ اللَّهُ يَذِّنُكَ سِرَاجًا مُنِيرًا. (2)

در گروهی دیگر از آیات، انذار و منذر بودن تنها هدف رسالت بیان شده است، نه تبشیر و مبشّر بودن؛ وَأَوْحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنَ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ (3)؛ این قرآن برای من نازل شده که شما و جوامع بشری دیگر را بترسانم تا به گناه آلوده نشوید. خداوند در آیه دیگر به رسولش می‌فرماید: اِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ (4) کار تو فقط ترساندن بشر است، خواه آنها ایمان بیاورند یا نه. نیز می‌فرماید: و هذا كتاب أنزلناه مبارك مصدق الذي بين يديه و لتنذر أمّ القري ومن حولها؛ (5) این کتاب مبارک و مصدّق را نازل کردیم تا هسته مرکزی حجاز، مکه و اطرافش را بترسانی. همچنین می‌فرماید: تبارك الذي نزل الفرقان علي عبده ليكون للعالمين نذيراً (6) و اِنَّمَا أَنْتَ مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ (7) و قل اِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ (8) که همگی نشان این است که هسته مرکزی هدایت و تبلیغ پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و سلم همان انذار است. قرآن کریم هنگام یادآوری قیامت می‌فرماید که در آن روز خداوند به جنّ و انس می‌فرماید: یا معشر الجن و الإنس ألم یأتکم رسل منکم یَقْصُونَ عَلَیْکُمْ آیَاتِی و ینذرونکم لقاء یومکم هذا (9)؛ ای گروه جن و انس، آیا رسولان الهی که از خود شما بودند، آیات مرا بر شما نخواندند و آیا شما را نترساندند از اینکه در چنین روزی به دیدار پروردگارتان می‌رسید؟ نیز می‌فرماید: کَلِمَا أَلْقِیَ فِیْهَا فُوجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ یَأْتِکُمْ نَذِیرٌ (10)؛ هر وقت گروه تبهکاران به جهنم انداخته شدند، خازنان جهنم از آنها می‌پرسند که آیا بیم‌دهنده‌ای به سوی شما نیامده بود؟

امیر مؤمنان (علیه السلام) در نامه‌ای برای جناب سلمان &؛ چنین انذار فرمود: 171#& مثل الدنيا مثل الحیة لیّن مسّها قاتلٌ سَمّاً و سَمّاً (11)؛ دنیا چون ماری است که ظاهرش زیبا و باطنش سمّی و کشنده است. یک ولی مهربان به کودک بازیگوش خود می‌گوید: دست به پشت مار ابلق نزن. زیرا در برونش پشتی نرم و زیبا دارد، ولی درونش سمّ کشنده است. مردم اگر بدانند که باطن گناهان و شهوات، سمّ و آتش است، از آن می‌گریزند. قرآن کریم برای آگاه ساختن انسان‌ها از باطن گناه چنین هشدار می‌دهد: اِنَّ الَّذِیْنَ یَأْکُلُونَ اَمْوَالَ الْیَتَامِی ظَلَمًا اِثْمًا یَأْکُلُونَ فِیْ بُطُونِهِمْ نَارًا؛ (12) خوردن مال یتیم و ستم کردن به او، ظاهراً لذیذ است، ولی حقیقتاً آتش خوردن است. در روایات اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) به عنوان انذار از آتش چنین آمده است: 171#& حَقَّتْ النَّارُ بِالشَّهْوَاتِ &؛ (13) آتش قیامت پوشیده و پیچیده به لذات است و لذا بد حیوانی، گرداگرد آن را گرفته‌اند.

- 1 - سوره یس، آیات 6 - 5.
 2. سوره احزاب، آیات 46 - 45.
 3. سوره انعام، آیه 19.
 4. سوره هود، آیه 12.
 5. سوره انعام، آیه 92.
 6. سوره فرقان، آیه 1.
 7. سوره رعد، آیه 7.
 8. سوره ص، آیه 65.
 - 9 - سوره انعام، آیه 130.
 - 10 - سوره ملک، آیه 8.
 - 11 - نهج البلاغة، نامه 68.
 - 12 - سوره نساء، آیه 10.
 - 13 - بحار الأنوار، ج 67، ص 78.
- هدایت در قرآن، ص 100-102.